

Marsikomu izmed nas bi nadvse koristilo, če bi večkrat premišljeval stavke, ki jih je napisal bl. Peter Faber uživaškemu plemiču, nato spreobrnjencu: »Jezus je trpel pomanjkanje, jaz živim v preobilju! Jezus je trpel lakoto, jaz pa sem sit! Jezus je bil ubog, jaz pa se oblačim v svilo in škrlat! Jezus je delal do smrtne utrujenosti, jaz pa se izogibljem delu!« Izkusil bi, kako neprimerno lepša, veselejša in močnejša je »krščanskost« (Christ-sein), če ima v sebi tudi tisto bistveno vsebino, ki ji pravimo spokornost. Tedaj nimamo več opravičiti s plehko, posladkano vodo, temveč s krepkim vinom, o katerem pravi Sveto pismo, da razveseljuje srce in rodi najboljše stvari.

Anton Strle, Spokornost – bistvena sestavina krščanskega življenja, v: CSS 11(1977)34–36.

Škof dr. Janez Frančišek Gnidovec

»Moli, zatajuj se, ljubi Gospoda Jezusa«

Če naj bo kdo razglašen za blaženega, je med drugim potrebno tudi natančno preučiti vse njegove spise in zapiske, iz katerih je – v povezanosti z vsem drugim – mogoče razbrati, kakšno je bilo njegovo krščansko (duhovno) življenje, ali je dosegalo junaško stopnjo krščanskih kreposti.

Takšnih Gnidovčevih spisov in zapisov se je nabralo nekaj nad 900 tipkanih strani navadnega formata. Razvrstili jih je mogoče na 7 skupin, med njimi tudi 46 strani osebnih duhovnih zapiskov (dobrih sklepov). 1. Pridige iz začetne dobe; 2. »svetni« spisi vzgojitelja srednješolcev v času 1901–1911; 3. pastirska pisma od 1924, ko je postal škof, do 1938; 4. pastirskim pismom podobne poslanice vernikom in/ali duhovnikom; 5. razna navodila duhovnikom glede sklepanja zakonov in podobno; 6. dokumenti, poslani apostolskemu sedežu in njegovim uradom; 7. zasebna pisma, skice za nagovore in osebni duhovni zapiski.

Iz vsega tega človek ob vestnem pretehtavanju pride do sklepa: Škof Gnidovec je bil globoko in povsem nadpovprečno »pobožen«

(v prvotnem pomenu te besede: »po Bogu« se ravnati, kakor to Gnidovec izrečno tudi sam razlaga) že kot srednješolec. Vsekakor se je to stalno nadaljevalo in poglobljalo za časa bogoslovnega študija in prvih duhovniških let in potem nepretrgano do konca življenja. Na povabilo škofa dr. A. B. Jegliča je Gnidovec študiral na Dunaju latinščino in grščino ter slovenščino. Ob svoji nadarjenosti, ki se ji je pridruževala velika pridnost, bi bil mogel postati zelo dober in privlačen šolnik, pa tudi uspešen znanstvenik, najbrž tudi upoštevan pisatelj (kakor razodevajo nekateri njegovi potopisi). – Vendar je treba dati prav njegovemu nekdanjemu učencu v škofovih zavodih kanoniku Josipu Šimencu, ki je nekaj dni po Gnidovčevi smrti zapisal:

»Pokojni dr. Ivan Franjo ni hotel biti pismouk, ampak apostol, kipar duš, graditelj cest. Vedel je, da je vera življenje. To je življenje, da poznajo Očeta in katerega si poslal, Jezusa Kristusa. Jezusa, ki priteza k sebi vesoljnost življenja, da bi vse posvetil, da bi nasitil vse, ki so lačni absolutnega, napojil vse, ki so žejni popolnosti, in zrahljal vsako tesnobo srca... To smo tudi mi čutili, ki smo v tej hiši, stokrat posvečeni po njegovih molitvah in žrtvah, poslušali njegove govore. Dijake je zbral v kapelo vsak torek ob tri četrt na pet. In kaj je govoril? O Jezusu, ki naj ga čim večkrat prejmemo v sv. obhajilu. O Marijinem Srcu, o sv. Jožefu, sv. Stanislavu, in prav nikoli ni pozabil omeniti angele varuhe.

In kako je govoril? Tako, da je v njegovih besedah trepetalo globoko osebno izkustvo, natančno tako, kakor pravi apostol ljubezni v prvem pismu: »Kar smo slišali – pred tabernakljem –, kar smo s svojimi očmi videli, kar smo gledali in v kar smo proniknili, to vam spričujemo ter vam oznanjamo večno življenje« (1 Jn 1,1). Takrat sem zaslutil, kako globoka je misel antiohijskega škofa: »Kdor res ima Jezusovo besedo, more slišati tudi njegovo tihoto, tako da se razodeva tudi s svojim molčanjem.«

Vsa Gnidovčeva dejavnost in vsi odnosi do okolja so, kakor vse kaže, prežeti od tega, kar je 1924 (že kot škof) v konferenci sestrarn usmiljenkam označil kot »tri glavne nauke iz duhovnega življenja: 1. Moli! – 2. Zatajaj se. – 3. Ljubi Gospoda Jezusa!«

(posebno še v njegovem trpljenju). To troje je pri Gnidovcu neločljivo in stalno nastopa. – In zmeraj znova je Gnidovec govoril o Jezusovem in Marijinem Srcu (prvi petek 3. februarja 1939 je bil dan Gnidovčeve smrti).

Kljub velikim, tudi silnim težavam, ki jih je imel kot škof zelo neurejene in mnogovrstno zapletene škofije je ohranil in pač tudi še pomnožil krščansko vedrost. Njegovi nekdanji tovariši in sodelavci iz škofovih zavodov se spominjajo, kako jih je prišel nekajkrat vsaj za kratke trenutke obiskat, kadar je po opravkih prišel v Ljubljano: »Vedno je bil ves sončen. Vselej smo z globokim spoštovanjem občudovali veličino njegove svetosti in misijonske gorečnosti, ko je s tako značilnim poudarkom govoril o svoji škofiji in o cilju svojega prihoda v Ljubljano: da Slovencem priporoči svojo škofijo v molitev; da pridobi zanj kakega vnetega duhovnika in si izprosi tudi kaj denarja za tako vpijoče potrebe vernikov južnih krajev.« Lj., 20. 1. 1993.

Anton Strle, Škof dr. Janez Frančišek Gnidovec, »Moli, zatajuj se, ljubi Gospoda Jezusa«, v: Družina 42(1993)št. 9, str. 8.

Mesto zakramentov v življenju Cerkve

Konvertit F. W. Faber pravi: »Zakramenti so najpresenetljivejši spomeniki božje ljubezni.« V okrožnici »Zajemali boste vodo« iz l. 1956 pa beremo: »Iz ranjenega Odrešenikovega Srca je bila rojena Cerkev ... Iz istega Srca je preobilno pritekla tudi milost zakramentov« (št. 39). Še vedno velja tudi tisto, kar je bilo zapisano v Rimskem obredniku: »V božji Cerkvi ni nič svetejšega ali koristnejšega in odličnejšega ali bolj božanstvenega kot zakramenti, ki jih je postavil Kristus Gospod v zveličanje človeškega rodu.«

Odlični duhovni pisatelji slavijo zakramente kot sedmere stebre, ki si jih je izklesala učlovečena božja Modrost in ki se nanje opira Cerkev; ali kot sedmere svetilke, postavljene na svečnik, da svetijo z lučjo nebeške milosti vsem, ki so v tej hiši, to je v Cerkvi.